

2.^A DESENA DE MAIG LEIPZIG - 1924

AIXÒ ESTÀ LLEST

Queda oficialment extingit el Nacionalisme català. Tota l'obra de propaganda feta en vinticin anys, ha estat desfeta en pocs mesos pel Directori militar, les seves autoritats i la policia indígena dirigida pel senyor Sala i el Baró de Viver. Igualment queda extingit el sindicalisme. Els obrers i les criatures, diu el general Primo de Rivera, han aclamat els reis d'Espanya en el seu recent viatge a Catalunya.

Això està llest. El Nacionalisme català, que venia a ésser com una malura, ja no existeix. A la terra catalana tothom es avui espanyolista, monàrquic, borbònic i alfonsí. Tothom és partidari del Directori i admirador del general Primo de Rivera.

Així ho diuen ells. S'ho creuen? Amb sinceritat declarem que ens plauria que s'ho creguessin. Voldríem que aquests optimismes espanyols i dinàstics fossin realment sentits, i que les declaracions reials i presidencials fossin fetes de bona fe. Quina cosa millor pot desitjar-se que l'equivocació fonamental de l'adversari?

Sospitem, però, que no hi ha prou sinceritat ni prou bona fe en els discursos i les notes d'aquests dies. Sota les buides paraules optimistes, es veu un sentiment de rancúnia i un despit profund, que no denoten pas la interior satisfacció per l'actual estat d'esperit de Catalunya.

Millor, millor que ells es creguessin tot el que diuen. L'auto-engany és l'engany més complet. Millor que quedessin contents i enganyats. Els [qui no s'enganyen són els catalans, ni tant solament els de la policia indígena. Quan de la il·lusòria ficció s'ha fet una base d'èxit, la inevitable aparició de la realitat és el més fort càstig per als mentiders i la més noble revenja per a les coses vives i perennes que s'han presentat com a mortes i enterrades. Quina magnífica rentrée ens prepara aquesta gent!

LA VERITAT SOBRE LA S.E.I.T.E.

O EL NEGOCI DELS TRES MIL MILIONS

N'Isidro Pedraza de la Pascua es un senyor prou conegut, o més ben dit, massa conegut en el món dels negocis i en l'esfera d'acció judicial. La temporada que va estar a la presó de Barcelona, processat per estafa, després d'haver enredat a D. Guillem de Boladeres i a tot un senyor Lerroux, amb els quals va fundar, en 1912, el «Banco Español de Obras Públicas y Crédito» (instal·lat llavors a la plaça de Catalunya, on ara hi ha l'«Anglo South-American Bank») no va resultar obstacle perquè després hagi estat admès en determinats cercles financers, ni li ha impedit de fundar (gràcies a la seva prodigiosa fantasia i al seu gran do de sugestionador) noves empreses més o menys estrafalàries, com la «Compañía de los Ferrocarriles de las Alpujarras y Directo» i la S. E. I. T. E. (Sociedad Española de Industrias y Tracción Eléctrica).

Era el 4 de gener de 1920 quan es constituïa aquesta Societat sota la presidència de l'exministre general Aznar. En 24 de novembre de 1922 aquesta sollicitava de l'Estat espanyol auxili' pera la construcció i explotació de ferrocarrils i per a l'explotació d'industries, la qual petició no va prosperar. Però el senyor Pedraza, aventurer atrevit, home d'hàbils recursos, no va pas cedir, i pensà en la conveniència d'obtenir la complicitat per al seu negoci, de la més alta personalitat del poder públic espanyol, i d'utilitzar els serveis d'agents tan poc escrupulosos com En Julio Amado (aquell que a Barcelona va fer el seu agost) i En Baldomero Argente (conegut generalment per Bandolero Urgente).

L'estiu de 1922 Alfons XIII va passar una temporada a Deauville, contractat per atraure gent, amb la seva presència, a aquella platja elegant, segons feu públic la revista madrileña «España» en el seu número de 9 de setembre d'aquell any. Allà En Pedraza va presentar-li un grup de financers i industrials anglesos i nord-americans, principals interessats de la S. E. I. T. E. Llurs proposicions havien de temtar-lo; car Alfons te un afany desmesurat d'acumular diner. Fer-se ric, per estar previngut en cas de destronament, heu's aquí la